

Pe un an . . . — Două
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 760.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 11/s

INSERTIUNILE
se primesc la adresa
străzii.

Mulțumite publice și Lca
deschis costă girul 20 lei.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază

Politica Italiei.

Arad, 25 Decembrie.

Era o convingere răspândită, populară, că Italia a intrat în războiu pentru a-și anexa teritoriile austriace cu majoritatea populației italienească. Eșecul misiunii lui Bülow la Roma a fost provocat de acei *fratelli irredenti*. Secredea, însă astăzi se reconstruiesc păreri. O seamă dintre organele de publicitate cari prin rigoarea informațiilor și-au câștigat un ascendent, erau mai vrednice de crezare — presupune oricine ca este vorba de presa țării neutre, îndeosebi a Elveției — susțin acum că la eșecul misiunii lui Bülow au contribuit în mare parte „oroarea provocată de invazia Belgiei și sentimentul solidarității latine”.

Adevărul este greu de aflat, ori cum spusese *L'Indépendance Roumaine* în articolul tradus de noi: *adevărul de astăzi nu este întotdeauna și cel de mâine*, se schimbă de pe o zi pe alta.

Ni se pare mai întemeiată părerea că conflictul italo-austro-ungar, a fost provocat de rivalitățile economice și politice în peninsula balcanică. Era de prevăzut că Italia nu va consimți la o expediție balcanică a puterilor centrale, și diferențele se precizau inevitabile deja la bubuitul întâiilor împușcături de tunuri la malurile dunărene. Prințul de Bülow, cu toată activitatea sa infatigabilă, cu tot rolul său de *persona gratissima* la Quirinal și în societatea italiană pe urma căsătoriei sale cu marchisa Laura Minghetti, n'a putut înlătura diferențele ce se desinau în chip pregnant.

Intotdeauna Italia a râvnit o situație în Balcani, și nu s'a lăsat prevenită, ci s'a atașat întregii înțelegeri, până acum însă fără să fi obținut rezultate. În declarațiunile oamenilor de stat italieni însă nu se amintesc numai rivalitățile economice și politice, ci, asemeni celorlalte state din multipla înțelegere, Italia este prezentată ca apărătoarea intereselor generale ale umanității. Italienii „sângerează pentru „apărarea micilor popoare”, pentru „dreptul ginților”, pentru „triumful principiului național”, — așa susține exministrul italian Luigi Luzzatti în polemica dintre el și Iuliu Andrassy. În *Revue de Hongrie* contele Andrassy se apără afirmând că Ungaria „n'a dezertat dela cultul libertății”, și că ea astăzi, nu „oprimează pe Croați, Italienii din Fiume și pe Românii din Transilvania”. „Eu nu neg, zice contele, că naționalitățile n'ar fi uneori îndreptățite să se plângă contra actelor de violență ale guvernului, și recunosc că în anume cazuri aceste plângeri sunt întemeiate; însă este o calomnie să se susțină că noi voim să maghiarizăm și că Maghiarul este intolerant și oprimează pe concetățenii săi”. Rânduri ca aceste, evident, le citim cu vădită satisfacție și le traducem pentru a fi cunoscute. Ceeace este de regretat e că afirmațiile se fac numai în polemicile purtate cu bărbați de stat străini, în limbă străină, și nu se fac în aranjarea raporturilor dintre naționalitățile monarhiei.

Dacă puterile multiplei înțelegeri nu fac jertfele mari de campanie numai pentru interesele lor egoistice de stat, ci și pentru ale umanității, desigur că nici puterile centrale nu vor făuri noi sisteme de opresiune, dim-

potrivă, ne-am exprimat nădejdea și până aci că factorii de putere ai Germaniei și ai monarhiei vor cultiva intens spiritul de conciliație, vor face străduinți ca micile popoare să se învrednicească de *paritate politică*, singura situație care le poate salvagarda interesele lor naționale. Naționalitățile Germaniei și monarhiei își trimit reprezentanții sângelui lor să lupte cu eroism, însuflețite de nădejdea apropierei zilelor bune care să le aducă aceea paritate politică. Ele nu mai pot fi învinuite de irentism și nu mai este nici un motiv de neîncredere când servesc cu tot ce au, sânge și avere, pentru cauzele militare.

Ambele grupe beligerante vor servi umanitatea numai prin solitudinea față de statele mici și popoarele mici. Intrucât va satisface Italia principiilor în numele cărora a intrat în războiu nu se poate prevedea, însă e cert că politica sa balcanică până aci n'a fost inspirată din ele, și de aici disensiunile dintre ea și Greci, chiar și Sârbi cari de atâta vreme macină planurile cum să ajungă la Adriatică.

Micile state balcanice jucând un rol mai mare în Adriatică Italia ar fi considerat acest lucru ca o stîrbire a suveranității sale, deci se explică de ce a întârziat atâta vreme să se alătore la campania balcanică multiplei înțelegeri.

În politica Italiei observăm o evoluție. Ministrul de externe Sonnino a anunțat adesiunea oficială a Italiei la pactul din Londra în senzul căruia puterile multiplei înțelegeri nu vor încheia pace separată, și a anunțat al doilea fapt important: intervenția italiană în Albania și în Balcani pentru a ajuta pe

Niciodată.

Niciodată n'ai venit

Să mă vezi printre streini.

De-i din trandafiri sau spini

Calea mea, nu te-ai gândit.

Niciodată n'ai venit

Să mă 'ntrebi, de ce-am plecat:

Grija zilei m'a 'ndemnat,

Sau vre-un dor neîmplinit?

Niciodată nu ți-am spus

De mi-e bine, sau mi-e rău.

Poate-oda' — în visul tău

Să ți-o spună Cel de sus...

Sibiu, 1915.

Roza Covrig.

Muzica la Români.

De Dr. G. Șorban.

(Sfârșit.) (5)

Cu toate aceste imi voiu permite să fac câteva obiecțiuni și încheiu lucrarea mea cu critica — critice.

În general, așadar: la noi prevalează muzica vocală celei instrumentale. Motivul e simplu: Pe coardele proprii vocale toți știm cânta, dar pe coardele instrumentelor numai puținii aleși. O altă caracteristică: Principiul „*nomum praematur in annum*” e prea ținut în evidență. Cauza: editorii nu se prea îmbulzesc să-ți cumpere compozițiile, dar să fim sinceri — nici tu iubite cetitorule.

Mai departe: formele mari la noi nu se prea cultivă. Studiul celor mai mulți compozitori ai noștri — între ei foarte mulți diletanți cu talent — nu se extinde până la gradul de a putea dezvolta o idee muzicală mai mare.

O instituție muzicală inevitabilă pentru dezvoltarea muzicii dramatice: opera română e visul tuturor artiștilor. Aceasta însă lipsește. Urmarea naturală e că și muzica dramatică e puțină.

Puterea muzicii noastre consistă în cântecul compozitorilor noștri. Enescu, Dima, Scarlatescu etc. au scris lieduri cari nici lui Men-

delssohn nu i-ar fi servit spre rușne. Pe toate aceste însă tu cetitorule nu le prea cunoști!... Deie-ne Dumnezeu un viitor mai mulțumitor!

„Nun an die Löwen!” Critica artistică la noi cam lipsește. Aceasta după receta de mai sus se împarte în critica optimiștilor și în cea a scepticilor. Aceștia din urmă aproape totdeauna autorii unor romane dureros de dulci, compuse cu 3 acorduri geniale: tonica, dominantă și subdominantă — vorbesc pe un diapason înalt. Muzica la ei se începe dela Debussy în sus. Har Domnului, această clasă a criticilor la noi în Transilvania lipsește. Poate pentru că la noi noțiunea „Debussy” nu e cunoscută.

La noi predomină sistemul științific. O analiză fină — à la Freud — psycho-muzicală a valsului „Com amore” explicând genialitatea modulației din B în Es. În sfârșit, elogii și îndestulare suverană amestecată însă cu descoperirea unui mic defect (nu cumva artistul să se încreadă). Citarea unui op estetic muzical face efect bun, iscălește pseudonimul Dr. Cloșcoviți și te poți închipui de T. Maiorescu al muzicii.

Nu vorbesc de optimiștii criticii noastre transilvănene unde abia sunt artiști de profesiune, dar nu înțeleg, totuși, de ce cei mai mulți critici din România nu găsesc nimic de corectat? Tușeu admirabil, compoziție admirabilă, gix admirabil, critică admirabilă. În păcatul acesta

Sârbi. Știm de altfel că în cazul când Grecia s'ar fi alăturat puterilor centrale Italia stătea gata să arunce 300 mii de soldați pentru a contrabalansa forțele nouă dușmane.

Până astăzi nu principii umanitare au în-suflețit politica italienească, ci numai acele vechi rivalități amintite. Pe dușmani nu vrea să-i vadă instalați pe coastele Egeei și pe malurile Bosforului, de aceea face acum pregătiri intense pentru o expediție italienească balcanică.

Aromânii din Crușova.

Arad, 25 Decembrie.

Distinsul scriitor francez *Francisc Lebrun* în călătoria sa în Balcani, a vizitat cele mai importante centre ale teatrelor războaielor de azi. Cu multă competență și fidelitate extraordinară de interesantă pentru noi își descrie impresiile și experiențele dintre Aromânii din Crușova. Credem să procurăm un deosebit interes publicului nostru, redând pasagiile minunate de frumoase ale lui Lebrun, referitoare la frații noștri din Macedonia, apărute în „*Independance Roumaine*” din 20 Decembrie:

Într-o dimineață ploioasă ni se desfășură panorama superbă a Crușovei. Chiar și în decorul acestei dimineți de nori, orașul ne oferă un aspect fantastic. Casele se estind pe un enorm amfiteatru ce se aseamănă cu un crater, și sunt curate, albe, cochete chiar. Trecem pe la *Biserica închisă* construită de Aromânii romanizați, care însă le-a fost luată grație intrigilor grecomanilor. Colinele de jur-împrejur sunt cultivate cu viță de vie, la înălțimi de o mie două sute metri!

În oraș, prea puține străzi, decât mici trecătoare străzute cu pavagiul stricat. Nu mă uimește însă prea mult aceasta lipsă de străzi, aflând că populația orașului nu obicnuiește plimbările în public. Nu pleacă d'acasă aproape niciodată. Cafenele nu sunt, și n'am găsit decât o singură cârciumă frecventată de puținii Bulgari cari locuiesc în Crușova. Prăvălii aproape numai cu marfa indispensabilă. S'ar zice un oraș mort, cu toți cei 20.000 locuitori ce-i are compuși de rassa cea mai muncitoare și activă din lume.

La întâiul aspect ai crede că orașul Crușova

a fost altă dată un cuib de briganzi, inatacabilă fiind prin poziția ei în inima munților. Despre trecutul ei îndepărtat, nu se știe cu siguranță nimic. Tradiția ne spune doar atât, că după distrugerea capitalei *Moscopole*, Aromânii s'au refugiat aici din calea masacrelor barbare. Cu toate acestea au avut să sufere și în cuibul lor de retragere, în repetite rânduri. Sunt chiar foarte recente cruzimile comise împotriva lor din cauza revoltei Bulgarilor. La 1903 orașul a fost bombardat, ars, și mulțime de case au fost pustiite, ruinele cărora sunt și azi mărturiile cruzimilor turcești. Aceste case arse, afumate, reamintesc teribilele lupte cari au planat întotdeauna cu tristețea asupra acestui popor subjugat.

Am găsit cea mai caracteristică trăsătură de unitate între aceasta rassa a Românilor din Macedonia și a fraților lor din regat: melancolia unei rase întotdeauna persecutate, care a suferit în toate timpurile fără ca tiraniile să-i fi putut șterge răbdarea și șterge naționalismul.

Nu pot să redau în cuvinte curățenia meticuloasă a căsuțelor Aromânilor. Sunt construite după sistemul turcesc, cu un subsol care servește de locuință familiei și un fel de etaj, care este rezervat pentru oaspeți. Aceeaș împărțea a interiorului este la familiile sărace ca și cele cu dare de mână, cu deosebirea celor cari au adaptat unele obiceiuri occidentale. Casele sunt împodobite cu perinețe, canapele joase, și co-voare.

În Crușova se găsesc prea puținii bărbați valizi. Toți sunt duși la muncă în orașele Asiei interioare, în Egipt, și chiar în America. E foarte rar să fie însoțiți de nevestele lor. Ni se spun obiceiuri extrem de interesante și caracteristice. Tinerii se însoară, trăesc viața familiară câteva luni, ba chiar și numai câteva săptămâni, și apoi tânărul căsătorit este condus la *Stânca de odio* dela poarta orașului. Aici se despart, soțul pleacă, și nevasta se mai întoarce doar adeseori pe la aceasta stâncă să viseze revenirea soțului. Astfel noii căsătoriți nu se mai văd până sunt tineri, soțul își trimite acasă economiile și când i se pare că a slăbit și îmbătrânit de ajuns, se reîntoarce în cuibul familiar. La rândul lui fiul său pleacă și el să-și istovească tinerețea în munca industrială din orașele îndepărtate.

Orașul copiilor, femeilor și a bătrânilor mohoșiți, cu morala severă, păstrând toate tradițiile rasei. Viața e sombră și modestă. Femeile sunt foarte muncitoare și harnice. Nici chiar în cea mai bogată familie nu se ține servitorime,

ci femeile și fetele provăd ele însăși toată munca din casă.

Acest oraș calm, ascuns între munți s'ar putea numi un cuib ideal, dacă n'ar fi bântuit de groaznicele lupte a urei nesfârșite dintre grecomanii și Aromânii. Aceștia din urmă, cari își au patriarhul lor sunt expuși la dificultăți și persecuții extreme. Preoții grecomanii sprijiniți de patriarhul grec din Constantinopol, reușesc să declare ilegite căsătoriile legate de preoții Aromâni, lăsând astfel în multe cazuri copiii acestor familii fără drepturile familiare ce li s'ar compete. Să nu mai amintim pe lângă aceste grozave mizerii — dificultățile și intrigile produse în biserica aromână cu orice prilej. O soluție dorită cu ardoare de toți Aromânii din Macedonia, este înființarea unei mitropolii, ceace i-ar elibera de sub tutela Grecilor. Realizarea acestei soluții, durere întârzie de multă vreme, cu toate dificultățile ce le-ar întâmpina înființarea ei, să sperăm că în apropiatul viitor se va putea realiza totuș.

Suntem în zi de sărbătoare. Nainte de a merge la biserica aromână, am voit să trecem și pe la celelalte biserici. Cea bulgară prea mare și vastă pentru puținii Bulgari din Crușova, e aproape goală.

Trecem pe la cea greacă și pentru a da o icoană fidelă a grecomaniei în care trăesc bieții Aromâni, mă adresez în limba greacă către acești ziși Greci. Nici unul dintre ei nu știa grecește dar în limba română m'am putut înțelege cu ei perfect de bine.

Astfel cu toate școlile grecești, bisericile și limba ce vor s'o răspândească, Aromânii persecutați au reușit să-și susțină limba și să nu piardă nimic din naționalismul lor. Pentru un strein imparțial este surprinzător faptul că Grecia se identifică cu acești grecomanii, cari n'au alt merit doar, decât nesfârșitele persecuții ce le continuă de ani de-a rândul în contul Aromânilor.

Biserica aromână din Crușova este zidită în anii din urmă, mare și frumoasă, cu iconostasul sculptat de un artist aromân, cu bas reliefuri ciudate, dintre cari unul reprezintă destul de fidel *Cina de taină* a lui *Leonardo da Vinci*. Picturi interesante a maestrului de pictură dela școala română din Salonic. Picturile acestea interesante făcute de profesorul de desen *Pericle Capidan* dela aceeaș școală este un ciudat amestec de stil bizantin și artă modernă. Slujba bisericească este acompaniată de cântecele frumoase și monotone redade de copiii școlilor aromâne.

Ziua următoare înainte de a pleca, pe când se înhămau căiușei trăsurilor noastre, am ascultat cântecele unui *lăutar orb Tascu*, care cu o voce tristă, adâncă, acompaniat de o vioară primitivă în trei coarde, ne-a cântat vechi legende aromânești, legende emoționante de exil, subjugare și tristețea, cântecele sufletelor supuse în jug de șirul anilor, cu notele adânci de cari mai impresionante n'am auzit vre-odată. Câte speranțe și nădejdi, câte așteptări de ani de zile au acompaniat aceste cântece simple și duioase.

cade și H. Göring — criticul muzical al mai multor foi — un recensent de altfel bun, conștiincios dela care (în *Tribuna* 1911 Nr. de 2 Noembrie) a apărut un articol interesant „*Eminescu și muzica*”.

„*Rampa*”, foaia artelor încă e naivă de multeori. Duce în rătăcirii pe credulii cetitori recensând câte un op muzical de categoria a 5-a (luând de bază ideală nu pe Bach ci pe Hummel și Spohr) atât de elogiios încât îți saltă inima de român la descoperirea atâtor genii.

Scrisorile lui Th. Burada, Cerne, Passur și Calvecoressi sunt lucruri de tot bune, nu știu aceștia doi din urmă sunt Români oare? De Calvecoressi m'aș bucura căci acesta e un estetician splendid de un orizont larg și extins, demn rival lui Mandicescu.

Și, în sfârșit, îmi iau voie să fac câteva obiecțiuni asupra vederilor muzicale ale mare-lui nostru *Enescu*.

Oare muzica românească numai pe baza „*rhapsodică*” s'ar putea desvolta?

Poutpourri-uri, rapsodii (fie chiar perfecte ca ale lui Liszt) fantazii, nimic mai mult??

Nu putem noi oare să avem un ideal ca pe Glinka, Tschaiikovsky, Mussargzky Gade, Swendsen Libelius și mai ales pe acel rege al muzicii naționale Grieg?

Suntem noi oare mai puțin talentați, mai puțin însuflețiți decât popoarele nordice? Eu unul cred că nu, și am nestrămutata convingere că

îndatăce nu vom fi siliți ca păstorul geniu — al cărui artă se extinde numai în a scoate tonuri admirabile din fluer — să-l lăsăm nedescoperit și vom avea mijloace și posibilități ca adevăratele talente să iese la iveală, „*Grieg*”-ul românesc se va naște!

Cred că e de interes să relev pe acel străin cari s'au ocupat și au scris compoziții în felul muzicii noastre. Aceștia sunt:

Sarasate op 47: *Melodie Roumaine*.

Burmester: „*Sârba*”.

Florizel von Reuter: „*Rumänische Tänze*” op 2, 2 caiete.

T. Micher: „*Nocturna*”.

Richard Sahla (Hofkapellmeister în Bückeburg): „*Rumänische Rhapsodie*”.

F. Cerder (Celebru muzicograf și compozitor în Londra): *Rumänische Weisen* (1883) — „*Rumänische Suite*” (1887).

A. Kneisel: „*Serenada*”. Toate aceste pentru violină.

Pentru pian: *Chovan*: „*Danses roumaines*” 2 caiete, „*Lugolana*” 4 mâni, Budapesta, *Rozsnyai, Bartók B.*: „*Román táncz*”. *E. Poldini* în „*Album leichter Klavierstücke*” *Hirtenlied* (Budapest *Rozsavölgyi*); toate aceste sunt piese recomandabile.

Dej, 1915.

PENTRU „CARTEA DE PAU ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „*Românului*” orice act, dovadă de vitejie

∴ ∴ săvârșită de eroii noștri. ∴ ∴

Orientarea României în politica balcanică.

Intre două alternative.

Cu cine să meargă România? — Perspectiva unui nou războiu european. — Care va fi atunci atitudinea României? — Pressa germană despre d. Toma Stelian. — Reprezentantul României la Niș în București. — Tratatul d. Șebeko în București. — „Vis și viață”. — Pressa română despre sărbătorirea onomasticeii țarului la București.

Arad, 25 Decembrie.

Reproducem din ziarul „Moldova” interesantul articol de mai la vale:

„Când punem actualmente chestiunea orientării României în politica balcanică, este de absolută nevoie să ținem seamă de două elemente, în strânsă legătură unul cu altul: de situația ce-și creiază România pentru viitor, prin alianța ei cu unul sau cu altul dintre statele balcanice, și apoi de perspectiva ce se poate deschide pentru însăși aceste state balcanice, în caz de victorie.

Să analizăm pe scurt din ambele puncte de vedere, ipotezele celor două singure alianțe, ce putem încheia în Balcani, anume ipoteza unei alianțe cu Bulgaria.

Care ar fi situația în partea aceasta a Europei dintre Adriatică și Marea Neagră, în cazul unei victorii a Quadruplei, la care ne-am alipi și noi?

Bulgaria ar fi în adevăr redusă la limite mai restrânse decât astăzi, luându-i-se Macedonia, câștigată în 1912 și poate o fâșie de pământ dinspre granița Serbiei.

Serbia pe lângă mici teritorii luate dela Bulgari, ar mai primi Bosnia, Herțegovina și Croația, iar la nordul Dunării o parte din Banatul Timișanei. În sud ar anexa o parte din Albania.

Rusia ar fi stăpână la Bosfor, ocupând și restul Traciei turcești de astăzi, care n'ar putea fi dat Bulgariei, fiindcă această țară s'a aliat cu Germanii.

Din Austro-Ung., Rusia ar lua pe lângă o parte din Bucovina, toată Galiția și versantul dinspre vest al Carpaților, în care se cuprinde Moravia, Tatra și Maramureșul, aceasta pentru ca la un viitor război cu Ungaria sau Austria, să nu mai aibă de înfrânt obstacolele munților.

Din Germania ar lua iarăș o bună bucată dinspre răsărit.

România ar primi Ardealul și restul Bucovinei.

Cu această configurație ar trăi Europa doi-trei sau zece ani, până ce popoarele asuprite ar ridica armele împotriva asupritorilor. În primul rând popoarele de sub stăpânirea rusească, ar căuta să se elibereze de sub jugul moscovit.

În acest nou război european, de a cărui soare nu se poate nimeri îndoii, este probabil că aliatele Rusiei de astăzi, vor fi tot alături de ea. Anglia ar putea prin excepție să treacă de partea Germaniei; totuși e mai probabil că ea rămâne neutră, aranjându-și interesele cu Rusia pe cale pașnică. Franța n'ar putea nici într'un caz să ia armele împotriva Rusiei, în care are creditate aproape 50 de miliarde de franci. Italia nu va conta, iar celelalte țări din Apus, nu ar avea nici ele vre-o importanță deosebită. Războiul așadar se va da între Europa centrală și între Rusia.

Problema care se va pune atunci va fi dacă Europa trebuie, prin înfrângerea statelor din centrul Europei, să se reîntoarcă la situația din timpul lui Napoleon, adică să fie împărțită între Slavi și Anglo-Francezi, sau să fie împărțită conform principiului autonomiei națiunilor.

Ce atitudine ar putea adopta România?

Discutând această chestiune e bine să fim cât mai amănunțiti și cât mai preocupați de toate eventualitățile; nimic nu este mai primejdios pentru un stat, decât să fie surprins de

evenimente, fiindcă nu și-a luat osteneala de a reflecta asupra viitorului, găsind că asemenea chestiuni nu au în ele savoarea realității.

România în cazul unui asemenea nou război ar putea în primul rând să rămâie neutră, ceea ce este o ipoteză nelolositoare, fiindcă ea ar fi cu desăvârșire inadmisibilă.

România ar putea apoi să se unească cu Rusia, spre a cuceri noi ținuturi înspre Tisa.

Fără îndoială că această alternativă ar avea șanse numeroase de reușită, întrucât Rusia va fi atunci un imperiu puternic, mult mai puternic ca astăzi, având și dușmani mai slabi de combătut.

Dar tocmai aceste împrejurări, precum și interesul ei propriu de stat, ar îndemna-o să nu primească sprijinul nostru, să ne respingă oferta, spre a nu fi silită să ne acorde la urmă teritorii, pe cari ea ar avea intenția să și le crapească pentru sine.

Mai mult decât atât. Situația Rusiei la Strâmători, amenințând serios existența Bulgariei micșorate, aceasta, pentru a nu fi înghițită complet, va fi silită să urmeze în mod supus politica dictată dela Petrograd, ceea ce de altfel Bulgaria a întrevăzut de mult, și de aci și alianța ei de astăzi cu Germania. Așadar Bulgaria va fi atunci aliata silită a Rusiei. Serbia la rândul ei, nu mai încapă îndoială, va fi și ea de partea Rusiei, spre a-și menține prăzile, și a-și consolida stăpânirea asupra lor.

România din cauza atotputerniciei rusești dela Strâmători, cât și din cauza Primejdiei la care se va vedea expusă, făcându-ș pe Rusia dușmană, va fi silită să primească inspirațiile acestei Rusii, aspirații cari vor ținti să facă din noi un stat, supus de bunăvoie politicii de expansiune slavă.

Nu ne vor rămâne decât două soluții: ori vom primi situația de a fi un stat în aparență de sine stătător, dar în fond subjugat economic și politic Rusiei, ori vom alege războiul în contra ei, pentru emanciparea noastră.

Situația de a trăi din mila Rusiei, fiind intolerabilă, vom alege războiul — războiul pe care-l vom vedea dinainte pierdut, căci nu va fi admisibil ca Rusia, care va fi ieșit victorioasă din războiul actual, să nu fie și atunci victorioasă, când va fi mai mare și deci mai puternică, când va avea o Serbie mărită, o Bulgaria supusă, concursul Franței asigurat, situația la Strâmători inexpugnabilă și un dușman mai slab decât astăzi în fața ei.

Este aproape exclus ca într'un asemenea viitor război în contra Rusiei, România să poată apăra cu succes Moldova, Dobrogea și Muntenia în contra valurilor de Slavi, cari ar năvăli asupra noastră dinspre sud și dinspre sud-est.

Armatele noastre ar fi silit să se închidă în Ardeal, izolate de restul lumii, fără nici un mijloc de a-și reînprospăta munițiile, proviziile, armamentul și silit în cel mai scurt timp să capituleze în condițiunile, pe cari Rusia învingătoare n'ar întârzia să i le dicteze.

Când un Popor care are nenorocul, ca noi, să fie în vecinătatea și în drumul expansiunii rusești, ajunge să recunoască cu atâta precizie imposibilitatea absolută de a ieși victorios dintr'un război cu Rusia, el poate fi sigur că aceasta nu va lăsa un singur moment neexploatarea situația penibilă în care l'a băgat, profitând de primul prilej și de cel mai mic pretext, spre a-și întinde asupra ei rețelele influenței moscovite, cari, precum arătam, nu pot isprăvi

decât prin completa lui subjugare, economică, politică și culturală.

Astfel vedem că oricare dintre cele două alternative pe cari le-am pus, și cari sunt singurele posibile, sunt deopotrivă de dureroase pentru noi, întrucât una înseamnă: subjugare lentă și de bună voie, iar cealaltă subjugare bruscă și intervenită abia după un război nenorocit.

Am dori ca adversarii noștri, cari susțin că pentru România este bine să se alieze cu Rusia, să ne arate cum înțeleg ei că am putea scăpa din alternativele pe cari le-am stabilit mai sus, sau cel puțin să ne arate că vederile noastre asupra viitorului sunt greșite, întrucât altul va fi mersul lucrurilor și prin urmare alta, situația României, în cazul unei victorii a Quadruplei, la care am lua și noi parte.

Ar fi o discuție, bine înțeles, pur teoretică, întrucât nu credem că România ar comite actualmente imprudența de a se alia cu Rusia, în speranța că aceasta ar putea să mai recucerească vre-odată din mâinile Germanilor ținuturile pierdute, cetățile puternice din Polonia, să reocupe din nou Galiția, să treacă piscurile Carpaților, de cari s'a lovit în iarna trecută, să poată în sfârșit străbate Austria și Germania, pentru a dicta la Viena și Berlin condițiile, cari în ipoteza bună de noi mai sus, ar constitui fundamentul viitoarei noastre situații în Europa.

Ar fi însă o discuție teoretică de cel mai mare interes, fiindcă ea ar forma o antiteză la teza pe care noi ne-o punem zilnic, anume la teza practică a unei cooperări alături de Puterile centrale și deci alături de Bulgaria, teză pe care ziarul „Moldova” promite s'o dea într'unul din numerile viitoare.

Ziarul german „Vossische Zeitung” din Berlin publică un lung articol despre d. Toma Stelian, pe care nu-l judecă fără simpatie.

Ziarul spune:

„Si el încă se gândește la câștigarea Transilvaniei, a Banatului și a Bucovinei. Momentul actual nu e favorabil pentru realizarea unor asemenea visuri. Românii însă cred poate aceasta pentru viitor. Aceasta îi oprește să vadă realitatea și așteaptă vre-o minune”.

Ni se anunță din București, că reprezentantul diplomatic al României la Niș, a sosit în capitală în afaceri de serviciu.

Aflăm din București, că după audiența dlui Șebeko la palat, M. S. regele Ferdinand a avut o lungă convorbire cu d. I. Brătianu, prim-ministru și ministru de război.

D. Șebeko, care, se știe, a adus un autograf al țarului Rusiei, va petrece încă câteva zile în București, unde va avea mai multe întrevederi cu politicienii români.

D. Fasciotti, ministrul Italiei, a dat o masă în cinstea dlui Șebeko.

Ziarul „Moldova” publică un articol intitulat „Vis și viață”, din care extragem următoarele părți mai interesante:

— „În fiecare clipă pe care vremea o toarce ne cerul său nestăruit, inimile noastre se îndreaptă spre aceleași idealuri, mințile noastre urmăresc întruchiparea acelorasi năzuințe.

Strângerea într'un singur mănunchi a tuturor acelor cari grăiesc limba noastră și de cari ne leagă dureri de veacuri.

În suferințele noastre îndurerate, și dorințele de mai bine își face sălas un vis mare, vis care prinzându-ne în mrejele lui ademenitoare ne adoarme suferința.

Nu trebuie însă să ne adoarmă vegherea, nu trebuie ca pentru o fericire neasemănată în vis, să lăsăm să se piarză puțința unei fericiri mai mici dar desigur mai reale.

Visul întregrei neamului nostru poate el deveni aleva în clipele de azi?

Iată întrebarea ce trebuie să ne frământă, care trebuie să ne deștepte din somnul beat cărui suntem pradă, și să ne îndrumeze eforturile spre lumea posibilităților.

E timpul să ne mișcăm. E timpul să scuturăm cătușele himerei, să lucrăm serios pentru neamul nostru, lăsând visurile pentru vremile liniștite și să intrăm în realitate atunci când trecutul ne chiamă la datorie și viitorul la viață”.

Relativ la felul cum a fost sărbătorită în anul acesta onomastica țarului la București,

ziarele bucureștene scriu următoarele:

„Serbarea onomasticea țarului a avut de-a stădată un caracter foarte cordial deși ea a decurs după protocolul obicinuit.

S'a observat însă la dejunul oferit la legațiunea Rusiei o participare numeroasă a lumii oficiale și a ofițerilor superiori.

Toasturile rostite de d. Brătianu și ministrul Rusiei n'au avut vre-o semnificație deosebită, dar animatia care a domnit a fost mai caldă decât altădată.

Prezența dlui Șebeko la serbare a fost deasemenea comentată.

Dintre miniștrii români au lipsit numai dnii Costinescu, Radovici și Morțun”.

„Calea vieții”.

O revistă bisericească populară de propagandă.
Arad, 25 Decembrie.

Reproducem mai la vale primul articol din revista bisericească *Cuvântul Adevărului* editată de Mănăstirea Prislopului. În el se dă expresiune necesității vii de a se înființa o revistă scrisă în stil popular, care să fie citită cu drag de țărâna noastră iubitoare de lectură.

Anunțăm că revista va și apărea redactată de o seamă de condeie ce se pun cu tot devotamentul în serviciul propagandei, în frunte cu cunoscutul nostru scriitor bisericesc d. pâr. Dr. Nicolae Brinzeu. Partea materială a chestiunii este împăcată mulțumitor în urma darului de 500 cor. al P. S. S. dlui episcop Dr. Demetriu Radu.

Numele revistei este „Calea vieții” și este întâia revistă bisericească ce și-a fixat acest scop îndrăgnet: propagandă cu învățături în spirit genuin religios creștinesc și național, menită să scoată din mâinile țărânilor noastre mulțimea de cărți coruptoare de spirit răspândite de sectarii Nazarineni.

Garanța competenței o dă însuși scriitorul nostru de seamă d. Dr. Nicolae Brinzeu, cunoscut prin activitatea sa publicistică împotriva „pocăitismului”.

Cu 1 Ianuarie 1916 va apare la Arad, de sub tiparul tipografiei noastre *Concordia*, primul număr din *Calea vieții*. Sperăm că i se va face o frumoasă primire din partea publicului nostru. Programul primului număr îl vom da în zilele următoare.

Intr'un ceas bun!

Sub titlul: „In jurul celei mai arzătoare lipse”, citim următoarele rânduri în fruntea numărului 12 de pe 1915 al revistei bisericești *Cuvântul Adevărului*:

Fieciertatul Augustin Bunea în magistralul discurs, ce l-a ținut la serbările — Cipariu în anul 1906 (dacă nu mă înșel), a zis următoarele:

„Aș vrea să am în această clipă glas de trâmbiță, care să străbată până în măduva oaselor celor ce mă ascultă și să-i trezească pe toți din amorțeala și din toropeala intelectuală, ce par' că ne coboară moarte; aș vrea să am limbă de foc, care să ardă și să mistuiască toate boldurile și pornirile rele ale firei noastre, tot ce ne trage la pământ și ne aruncă în mocirla unor plăceri și interese trecătoare și nevrednice de ființa noastră intelectuală; aș vrea să am putere”...

Putea-voi mai nimeri să încep considerațiile noastre asupra literaturii populare, decât cu aceste glasuri de trâmbiță ale marelui nostru profet? O chestie arzătoare. Arde demult, dar acum a ajuns până la degete, acum din toate părțile ne dogorește, de nu mai putem rezista focului. Mult s'a scris, multă vorbărie s'a făcut, dar acum de nu vom trece pe terenul faptelor, vor trece faptele peste noi!

N'avem ziaristică populară, n'avem broșuri religioase, n'avem editură, n'avem nimic. Totul ni se cere, nimic n'avem.

Ni se cer gazete. Războiul actual, fără sea-

mn în dimensiunile sale, a tras în marginile sale de interese cu deosebire poporul nostru; fiecare familie are un iubit al său: în Galiția în Polonia rusească, în Bucovina, în Serbia, în Italia. Fiecare ar vrea să știe: ce se întâmplă pe unde e iubitul său? ce noutăți are războiul? În fiecare familie se nasc cărturari mici și mari un băiat de școală, o nevastă care oarecând va învăța literele, dar de atunci nu s'a mai îndeluncat cu ele, acum scrie, citește, face pe cărturarul căsui. Ne cer gazete. Afară de unele foi provinciale — gazete populare n'avem. N'avem gazeta cea mult dorită, pentru care atâtea idei s'au schimbat și referitor la care s'au și făcut încercări — foarte reușite, dar nesprijinite cum ar fi trebuit, ca să poată subsista. O foaie populară până acum subsista greu și din cauza concurenței, ce-i făceau foile dela Orăștie ale pâr. Moța, cari aveau un tiraj neînchipuit; ei bine, e aproape anul, de când foile dela Orăștie nu mai apar și poporul stă la dispoziție: de ce întârziem? ce mai așteptăm? Acum ori niciodată ar fi timpul să înfăptuim visul gazetei noastre populare!

Războiul a avut darul de-a deștepta simțul religios și de-a crea o dispoziție favorabilă obiectelor serioase. Sectele religioase fac ravagii colosale. La alt loc, paralel cu acestea (în Cultura Creștină) se scrie despre răspândirea pocăitilor. Acestea răspândesc în popor scrierile lor veninoase și poporul le primește cu toată promptitudinea.

Pentruce? pentrucă nu i-se dă altceva. Ce avem noi să dăm în mâinile poporului? Nimic. Mărturisesc, că de multe ori a trebuit să mă rușinez, când, cerându-mi-se lectură din partea poporului, nu mai știam, cum să scap, fără să se observe încercătura mea. N'avem broșuri religioase — afară de un îndestulitor număr de cărți de rugăciuni — n'avem o publicație periodică de acest fel. Nu le avem acum, când sunt mai căutate, când dispoziția e mai mare pentru ele.

Dela tânguiri însă n'am ajuns mai departe. Toți aruncă vina dela sine și declină responsabilitatea. Inițiativa nicăiri. În acest chip niciodată nu s'a făcut și nu se va face ceva.

În fața acestor neajunsuri și somați fiind din mai multe părți, ne-am gândit să facem ceva. Și până la o organizare mai largă, care de fapt reclamă timpuri pașnice, până la rezolvarea marelui probleme din partea celor competenți, redacția noastră s'a decis să facă ceva. Ne-am gândit, că cu începutul anului viitor să începem publicarea unor broșuri potrivite, în redacție sistematică și în forma unui periodic. Am da în ele tot ce credem necesar și posibil, pentru cultura religioasă a poporului. Broșurile ar apărea lunar, în estenziune de 1 coală, format 8°. Fiecare broșură ar avea material încheiat, tratate întregi, măcar că un obiect s'ar estinde pe mai mulți numeri. Așa fiecare număr ar putea trece ca lucrare de sine stătătoare.

Cu privire la partea financiară, avem credința că afacerea și dacă nu va fi de tot „rentabilă”, nu se poate nămi nici riscată. Un singur năcaz e: spesele începutului. În aceasta privință credem, că vom afla între oamenii noștri cu pricepere și simț pentru cauză barem vre-o 10—15 înși, cari să ne vină într'ajutor cu dvote de 50 cor., prin cari să ajungem la capitalul necesar de 500 cor., cu care ne putem pune pe lucru. (Aflăm că P. S. S. d. episcop al Orăștiei-mari Dr. Demetriu Radu a oferat 500 cor. inițiatorilor revistei. — Red. Românul.)

Cu acestea am spus tot, ce am avut de spus, în jurul celei mai arzătoare chestii. Apelăm la toți cei cu inimă și cu înțelegere pentru interesele vitale ale poporului și Bisericei, cerem sprijinul nu pentru noi, ci pentru turma cuvântătoare, pentru trupul viu al lui Isus Hristos, pentru pruncii, cari au cerut pâine și nu are cine să le frângă lor...

Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime. Lumina nașterii lui Hristos să ne afle visul împlinit.

Redacția revistei „Cuvântul Adevărului.”

Răspunsul Statelor-Unite la nota bar. Burian.

Guvernul american își menține pretențiunile. — Nu se intrerup relațiunile diplomatice.

Viena, 24 Decembrie.

Azi a fost remis ministrului de externe austro-ungar, baronul Burian răspunsul Statelor-Unite la nota-răspuns a monarhiei în chestia scufundării „Anconeii”, de următorul text:

Ambasadorul Statelor-Unite face cunoscut cu stimă ministrului de externe baronului Burian răspunsul guvernului Statelor-Unite la nota remisă în 14 c. privitor la scufundarea vaporului italian „Ancona”, în următoarele:

Guvernul Uniunii a primit în Washington nota Excelenței Voastre privitoare la scufundarea Anconeii, care a fost remisă în Viena în 14 Decembrie, și a făcut-o imediat obiect al cum-pănilor sale. În 15 Noembrie baronul Zwiedinek, girantul din Washington a dat guvernului de externe un comunicat al flotei austro-ungare despre scufundarea Anconeii, în care se admite, că vaporul a fost torpilat după ce au fost oprite mașinile și se aflau încă pasageri pe vapor.

După părerea guvernului Statelor-Unite singur și acest fapt e destul, ca răspunderea să fie aruncată asupra comandantului submarinului, care a executat torpilarea, pentrucă n'a respectat principiile de umanitate cari trebuie să le respecteze fiecare partidă beligerantă în lupta navală. Având în vedere circumstanțele admise, guvernul Statelor-Unite își vede justificată părerea că amănuntele scufundării Anconeii, caracterul și greutatea mărturiilor confirmătoare adăose la comunicatul flotei, în urmă numărul Americanilor omorâți sau răniți în nici un caz nu poate forma obiectul esențial al discuțiunii. Vinovăția comandantului submarinului e în tot cazul adevărată. E fapt indiscutabil, că în urma procedurii sale ilegale au fost omorâți, răniți sau periclitați cetățeni ai Statelor-Unite.

Guvernul Statelor-Unite din partea sa nu vede altă cale, decât că în consecință să facă responsabil pentru procedura comandantului vasului pe guvernul ces. și regesc își reînnoiește pretențiunile cuprinse și circumscrise hotărât, dar respectuos în nota sa din 6 Decembrie și speră sincer, că cele mai sus expuse îi dau posibilitatea guvernului ces. și regesc, ca să recunoască dreptatea deplină a pretențiunilor și să satisfacă acestora în același spirit liberal și cu aceeași îngrijire față de raportul bun ce există între Statele-Unite și Austro-Ungaria, care a impus și guvernului Statelor-Unite să ridice aceste pretențiuni.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă)

Grecia și propunerile Quadrupei.

In ajunul unor mari evenimente.

Grecia respinge propunerile Quadrupei? — Un guvern Gunaris în perspectivă. — Atacul contra Salonicului începe. — Un demers energic al Germaniei la regele Constantin. — Anglo-Francezii și căile ferate grecești. — D. Hervé agită contra Greciei. — Meetingul cailor grecești din Paris. — Consiliu de miniștri grec.

Arad, 25 Decembrie.

Intr-o convorbire pe care d. Danohoe, redactorul ziarului englez „Daily Chronicle”, la Atena a avut-o cu prim-ministrul grec d. Skuludis, acesta i-a declarat următoarele:

— Dacă Grecia în momentul de față nu ia parte în războiul cu trup și suflet alături de dv., asta se datorește numai greșelilor bărbaților de stat și diplomaților împătritei înțelegeri. Căci, ea a pretins Greciei, să aducă jertfe pentru vechiul ei inamic, Bulgaria. A mai cerut ca Grecia să ia parte la expediția dela Dardanele, dar totodată a declarat în mod hotărât, că armata greacă n'are voie să intre odată cu trupele împătritei înțelegeri în Constantinopol. Grecia are aspirații în Orient. E drept, că Grecia datorește mai mult cultului englez și francez, decât celui german.

Totuș Franța și Anglia au lovit în demnitatea Greciei.

Noi am voit să vă ajutăm în mod cinstit, dv. însă ne-ați respins.

Noi am voit să vă ajutăm în mod cinstit, dvoastră însă ne-ați respins. Când ați început acțiunea în Dardanele, v'am atras atenția asupra multelor greutăți și pericole cari vă așteaptă, și v'am spus că expediția nu va reuși după planurile dvoastre.

Ba făcusem și mai mult. Statul major grec avuse pregătit mai de mult un plan perfect al războiului gerco-turc. Eram siguri, că ați fi reușit foarte bine, dacă primiți planul ce vă oferisem. Dar ce s'a întâmplat? Nimic.

Răspunsa ni-a fost, că Grecia a fost din nou desconsiderată. În ultimul timp reprezentanții Quadrupei s'au purtat într'un așa mod cu reprezentanții Greciei — ca și cum am fi un popor de învinși. Ea eram aduși într'o așa situație încât să-i devenim inamici.

Ce privește Salonicul, noi am trecut marginea prieteniei, care mai putea fi adusă în concordanță cu neutralitatea noastră. Zilele acestea venise la mine reprezentanții înțelegerii să-mi spună că regele Greciei și-a călcat cuvântul și promisiunea dată de guvernul său aliaților. Lucrul acesta nu este adevărat.

Am găsit ofensător acest limbaj al reprezentanților înțelegerii și am refuzat să mai tratez cu ei, continuând tratativele direct cu miniștrii Franței și Angliei, d. Grey și Bland.

Acum stăm în fața unei probleme grele. Cum să împiedicăm ca teritoriul grecesc să nu devie teatrul unor încăierări sângeroase. Căci un grup de beligeranți se află de acum pe teritoriul nostru. Și celalt grup, Germanii și Austro-Ungarii pot intra oricând în țară. Se poate întâmpla ca armatele centrale să aducă cu ele și pe Bulgari. Putem noi să împiedicăm aceasta, după ce aliatul puterilor centrale a dobândit succese atât de strălucite în Macedonia. Prevăd că Grecia va fi teatrul unui măcel nemilos — asta numai fiindcă diplomația înțelegerii a săvârșit greșeli brutale.”

Skuludis la urmă și-a exprimat credința că trupe bulgare tot nu vor trece hotarul grec.

— Am intenționează — a încheiat primul ministru grec Skuludis — să mă retrag dela conducerea treburilor țării, conformându-mă cu rezultatul alegerilor.

La întrunirea noului parlament grec — imi voi prezenta demisia. E probabil că Gunaris va fi succesorul meu”.

Organul primului ministru Skuludis, „Nea Himeră” anunță că trupele grecești au fost retrase din întreaga Macedonia grecească. Re-

fugiați părăsesc în masă nu numai Salonicul, ci și ținuturile de graniță ale Macedoniei grecești. Toți presimt că în scurt timp se vor petrece mari evenimente.

După știri din izvor grec atacul puterilor centrale împotriva Salonicului nu va mai întârzia mult.

Correspondentul din Atena al ziarului „Baseler Nachrichten” anunță că reprezentanții diplomației ai puterilor centrale au avut în timpul din urmă dese conferințe cu guvernul grec. „Morning Post” află din Atena că comandamentul armatei bulgare a format peste 150,000 de oameni, ca să sprijine în orice clipă ofensiva aliaților împotriva Salonicului.

Regele Constantin l-a primit din nou în audiență pe ambasadorul german, baronul Schenk. Audiența a durat 2 ore. Ambasadorul a atras atențiunea regelui asupra consecințelor, cari le-ar provoca împlinirea pretențiilor nedrepte și volnice ale antantei. Germania știe aprecia situația Greciei, dar nu poate tolera, ca antantei să i se acorde avantaje neobicinuite. Puterile centrale conștate de puterea lor vor înlătura toate piedecile din calea lor. Regele a răspuns, că năzuința lui principală e ca Grecia să nu se amestece în războiul teritoriu ei să nu devină teatru de operațiuni.

Ziarul grecesc „Neon Asti” scrie în baza informațiilor primite din ministerul de comerț grecesc, că Englezii și Francezii plătesc pentru folosirea căii ferate Gevgeli—Doiran 200.000 franci pe zi.

Voyaphas, șeful de secție în ministerul de comunicație grecesc — după cum se anunță — a sosit la Salonic pentru ca să predea oficial autorităților militare ale aliaților căile ferate din Macedonia de mijloc. Aliații au început să fortifice peninsula Kalkidike, lucrările le execută refugiații sârbi. Venitele oficiului vamal din Salonic s'a urcat în Noemvrie la 1,750,000 fr. de trei ori mai mult decât în Octomvrie. Aliații fac săptămânal cumpărări în sumă de 4 milioane franci.

Francezul Hervé își consacră în ultimele săptămâni toată activitatea sa agitației împotriva Grecilor. Iată ce scrie într'un articol: „Deoarece nu i-am lăsat în 1827 și 1897 să fie masacrați de Turci, deoarece am ajutat să câștige Thessalia, Creta și Cavala, Grecii cred că armele noastre nu pot strivi capetele lor. Ei cred că ne pot păcăli fără să fie pedepsiți, ne pot face în mod perfid promisiuni false și în sfârșit să ne străpungă din spate? Denis-Cochyn și Kitchener, ca trimiși plenipotențiar! Flota dela Dardanele în fața Salonicului și vasele ancorate la Malta la Atena: dacă acești doi reprezentanți vor fi la locul lor, Sarrail nu are să se teamă, că spatele îi este neacoperit. Desarmare prin soldații greci? Armata noastră ostică bufnește în răs”.

„Corriere della Sera” e informată din Paris, că colonia grecească de acolo s'a întrunit în o adunare, ca să ia atitudine împotriva politicii de neutralitate a Greciei. Adunarea a primit o rezoluțiune, în care se arată, că Grecia trebuie să se alăture la împătritea înțelegeri.

In consiliul de miniștri grec, care a avut loc ieri s'au adus hotărâri importante. Skuludis provocându-se la etatea sa înaintată a vrut să-și dea dimisia, dar Gunaris nu voiește să preia cărmuirea, ci va sprijini cu partidul său cabinetul actual.

Corpurile legiuitoare române.

Senatul.

Sedința dela 5/18 Decembrie.

Sedința se deschide la orele 2 și jum. Prezidează d. B. Missir.

După formalitățile obișnuite se dă cuvântul dlui I. Atanasiu în discuția generală a mesei.

D. I. Atanasiu: Spune că opoziția a învinuit guvernul de tăcere în raporturile sale cu parlamentul; guvernul și majoritatea tac în chestia externă.

D. Xenopol: Vorbește, dar nu spune nimic. D. Atanasiu: În aceste împrejurări ce străin ar mai sta de vorbă cu noi, dacă am da dovada unei limbuții. Când va sosi momentul vă asigurăm că vom vorbi limpede și net.

D. Argetoianu: Să nu fie prea târziu. D. Dr. Toma Ionescu e de părere că oamenii noștri politici liberali nu s'au gândit și au dovedit lipsă de pregătire pentru rezolvirea chestiunii naționale.

Abia la 1894 Dimitrie Sturdza s'a ridicat și a ieșit din făgașul politicianismului obișnuit și a pus chestiunea națională. Toată lumea s'a bucurat, crezând că iată în fine se aduce această mare chestiune. Toate speranțele s'au zdrobit însă prin scuzele rușinoase dela Iași.

Oratorul spune că de posesiunea Ardealului depinde existența independenței și acuză guvernul pentru atitudinea ce a avut-o neîntrând în acțiune până acum.

Tratatul de alianță cu tripla-alianță, spune d. Ionescu, ne-a fost impus cu sila de Germania pentru ca să fim astfel legați.

Relevă consiliul de Coroană care a realizat, spune dsa, încheierea făcută și a deschis țării drumul pentru realizarea idealului național.

După consiliul de Coroană s'a înmormântat pentru vecie posibilitatea pentru noi de a merge cu puterile centrale. Neutralitatea pe care am adoptat-o apoi nu putea să fie fără termen, ea avea să fie numai o perioadă de trecere la o atitudine care convenea intereselor noastre mari.

Vorbitorul vorbește despre „momentul” dela Lemberg și povestește o conversație pe care a avut-o cu un bun amic al său, unghur și care i-a confirmat părerea.

Acuză guvernul de a nu fi înțeles acțiunea „Federației” și unirea dintre d. N. Filipescu și Take Ionescu, unire care a fost interpretată ca meschină. Mișcarea noastră era sfântă. Ne-ați luat drept niște hămesitori după putere, după buget. N'ați priceput mișcarea noastră. N'ați știut să vă ridicați până la noi. Ați vrut să faceți din noi niște servitori ai unor cauze mici. Puteați să vă serviți de noi și n'ați făcut-o.

Oratorul vorbește de acțiunea lui Garibaldi pe care o compară cu a dlui Take Ionescu și a „Federației”.

Vorbitorul vorbește de corupție și atacă pe d. P. P. Carp că ar fi apărut presa vândută, fiindcă și-a pierdut situația.

D. Toma Ionescu acuză guvernul de a nu voi să „curețe armata de corupții”.

Revenind la atitudinea guvernului în chestia externă spune:

Eram dispuși să vă facem toate serviciile și n'ați voit să ne luați în seamă.

Spune că la încheierea păcii pagina țării românești va fi aruncată de Europa la o parte ca o pagină a lasității.

Sedința se ridică la ora 4 și jum.

Războiul european.

Comunicate oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 24 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Incerările de atac ale Rușilor direcționate dela frontiera Basarabiei, le-am respins cauzând dușmanului pierderi imense.

Pe frontul italian: Artileria italiană a bombardat cu violență teritoriul întărit dela Lardaro și pozițiile noastre de lângă capul podului dela Tolmein.

Pe frontul sudestic: In ciocnirile zilelor din urmă am făcut vre-o 600 prizonieri. Alte evenimente nu sunt.

Berlin, 24 Decembrie. — Se comunica dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Focurile artileriei dușmane indeosebi in Vogezi au fost foarte vehemente. Un atac de noapte cu granate direcționat către pozițiile noastre din nordul Souainci a fost respins de trupele noastre. Tranșeul de pe Hartmannsweilerkopf l'am reocupat în întregime. Am respins Francezii și din tranșeul de pe coasta nordică a acestui munte.

Pe frontul oriental și din Balcani: Nici un eveniment de importanță.

Un regiment sârbesc în Argyrocastro.

Berlin. — Se anunță din Atena: Un colonel sârb a sosit la Atena, ca să confereze cu guvernul grecesc. Regimentul ofițerului sârb s'a refugiat la Argyrocastro pe teritor grecesc, iar colonelul sondează acum, ce are de gând Grecia să facă cu soldații regimentului său.

Marconi în misiune la Londra.

Lugano. — Marconi a plecat ieri din Roma la Londra în afaceri oficiale.

Prințul de Wied în Prizren.

Lugano. — „Tribune” i se anunță din Salonice: Se vorbește, că prințul Wilhelm de Wied a sosit cu soția sa la Prizren, unde a conferit cu căpeteniile Albanezilor.

Mișcări pe frontul german din Flandria.

Bern. — „Le Temps” scrie că se semnalează o mare activitate a trupelor germane de pe frontul din Flandria. Dela Antwerpen până la Gent sunt în curs întinse lucrări militare. O întreagă armată de muncitori lucrează sub supravegherea cartierului principal din Brugges. Dela Gent până la Alost s'a construit un lanț de tranșee, așa că întreg ținutul pare o puternică tabără. Scopul lucrărilor e ca apropierea de Antwerpen să fie făcută cu totul imposibilă.

Luptele din Basarabia.

București. — Acțiunea Rușilor proiectată împotriva Bucovinei, zace în întunec. E adevărat că se dau violente lupte de artilerie și s'au dat și încercări de înaintări infanteriste, *cu toate acestea, locul unei bătălii de proporții mari, este absolut nesigur.* Ziarele filorusești, *asteaptă desvoltarea situației din intrarea în luptă a detașamentelor din sulul Basarabiei.* Aviatorii ruși fac zi de zi virajuri deasupra Cernăuțului.

București. — Despre mișcările rusești de pe frontiera Bucovinei se anunță, că *afară de luptele de artilerie, nici un alt comunicat nu s'a dat.* Rușii continuă deplasările de armată, nu se poate ști însă în care direcție vor să înceapă ofensiva, în sud sau vest.

Intinse preparative pentru expediția balcanică.

București. — O radiotelegramă din Roma anunță: După o știre din Paris, Franța a construit în mai multe locuri și în coloniile sale din Marea Mediterană *tabere speciale pentru noile sale armate, cari vor fi trimise în Balcani.*

Părerile rusească despre armata puterilor centrale.

Berna. — In „Birjevia Vjedomosti”, colonelul Sumsky face o încercare de descriere a forțelor armatei puterilor centrale. Face următoarea statistică: Germanii au pe fronturi 166—170 divizii, iar Austro-ungarii 60—64. In aceste divizii Sumsky nu socotește cavaleria al cărei contingent nu este atât de mare ca cel al diviziunilor infanteriei. Așa dar Austro-Germanii ar dispune de un total de 226—234 divizii de infanterie, ceea ce corespund cu aproximativ 82—85 corpuri de armată germane și 30—32 austro-ungare. Dacă facem socoteala contingentului întreg a acestor corpuri de armată, putem constata de partea germanilor o armată de trei și jumătate milioane, iar de partea austro-ungară un milion două sute douăzeci și cinci de mil soldați. In liniile dinlăun, acuma sunt mai puțin de 2 milioane soldați. In luptele de caracter defensiv ce decurg acuma, contingentul trupelor niciodată nu este complet. In ofensivă însă sunt completate și atunci un corp se compune din 40—42 mil oameni. Forța armată a statelor centrale se împărțește astfel: 53 sau 54 corpuri germane

luptă pe frontul francez, 7 pe cel sârbesc și 23—25 in Rusia; dintre cele austro-ungare 23—25 pe câmpul de război rusesc, 7 pe cel italian și 1 (?) pe frontul sârbesc. Adeca 43 procente ale forțelor puterilor centrale luptă pe frontul francez, 42 procente pe cel rusesc, 8 pe cel italian și 7 in Serbia.

(Bine înțeles că această statistică nu se poate numi autentică. O comunicăm fiindcă ni se pare interesant felul cum judecă inamicii noștri forțele noastre armate).

Un conflict suedo-german.

Copenhaga. — Duminică trecută vaporul suedez „Argo” s'a ciocnit in apele suedeze cu un torpilor german. Vaporul a fost ușor vătămat și și-a putut continua călătoria. Mercuri, acest vapor a plecat spre Raumo — având pe bord unele daneze. Deodată căpitanul vaporului „Argo” observă că e urmărit de două torpiloare germane. Căpitanul a dat o mare viteză vaporului, ca să scape de urmărire. Torpiloarele germane însă au oprit vaporul deși acesta se afla in ape suedeze. Echipajul german s'a urcat pe bordul vaporului Argo și l'au declarat capturat. Torpiloarele germane au luat apă cu el vaporul suedez.

Ziarele din Stockholm consideră acest incident ca o violare gravă și regretabilă a neutralității Suediei — dacă se va confirma că incidentul s'a produs in zona apelor suedeze.

In privința acestui incident, un comunicat oficial german recunoaște că e la mijloc o eroare regretabilă din partea torpiloarelor germane. Vaporul suedez capturat a fost retrimis din ordinul șefului amiralității germane, din portul german Svinemünde, in apele suedeze unde s'a petrecut incidentul.

Nota germană constată însă că vaporul suedez avea pe bord mașini pentru fabricarea de proiectile, destinate pentru Rusia, iar căpitanul și cărmaciul erau in stare de bețe.

Cronica femenină.

In pragul serbătorilor.

Doar fiindcă, in seara sfântă își ia începutul cea mai sublimă credință omenească, i se închină isvorurile nescacate de preamărire. Este seara in care toate durerile ar trebui să înceteze, și să se impace toate nemulțumirile bătuitoare de vieți.

Bogatul ar trebui să-și aibă avuțiile nu pentru el in seara sfântă, ci pentru cei cari n'au foc in vatră. Fericirii ar trebui să împrăștie seninătatea sufletului lor, in jurul celor căror nu le este dat să cunoască veselia acestei serii a nașterii Mântuitorului lumii. Copiii ar trebui învățați de mici să nu se bucure de darurile hărăzite din belșug, dacă alături de ei nu au și un chip sfios de copilăș îmbujorat de bucuria luminiielor aprinse și pentru el sărăcuțul.

Nici o altă sărbătoare nu e sărbătoarea dăruirii lor ca și Crăciunul. Și ori cât de fericit ar fi un îmbuibat in bunăstarea lui, nu-i prieste din toată inima dacă n'a împărțit un cât de mic obol celor mai puțin aleși de soarte.

In seara sfântă își sfășia inima un copilăș cu piciorușele roșii întrezărite prin spărturile ciobotelor, fără haină călduroasă, cu privirea lacomă, sorbind din ochi pomul împodobit pentru alți copii nu de seama lui.

Dacă aș fi un stăpânitor, aș da porunci ca in serile acestea toate geamurile cari ascund un interior bogat și luminat de făclile mulțumirei, să fie închise cu lăcate. Să nu se poată aduna straje copilășii lipsiți pentru ca să nu poată avea nimic din ceea ce privirile lor sorb cu aviditate. Aș da porunci să se închidă toate vitrinele de reclamă alarmantă cu jucărele și n'aș da voie să se expună decât păpuși ieftine și cărucioare pentru câțiva gologani.

Fiindcă nu sunt stăpânitor atotporuncitor, mă mulțumesc cu mânuirea simțită de acești copilășii cari nu pot avea nimic din ceea ce li se îmbie pe bani scumpi. Și să punem in cumpănă, dacă cheitlala unei singure zile a acestor crunte războaie s'ar aduna cu banul, s'ar putea astâmpăra mizeria lumii pentru o seară. Insa: oamenii până vor fi, trăi-vor și păcatele. Cine să gândește la cei ce n'au când lacomia lumii războinice de azi se poate îndeplini cu miliardele nesfârșite.

Mizeria e mai multă astăzi decât a fost anul trecut pe vremea asta și mai puțină decât va fi la anul, dacă ne va fi dăruit să trăim zile ca cele de azi. Cei cari puteți, dați copilașilor, dați tot ce vă stă in putință, orfanilor rămași fără sprijin. Mizeria e ceva de ordin superior, ceva ce zace ascuns, adevărata sărăcie nu-și

face reclamă de stradă. Căutați-o in școli, mai mult ca ori unde veți găsi-o. Veți găsi chip de copilăș palid învinețit de frig, mozolind o bucată de pâine ce trebuie să-i ajungă pentru toată ziua. Intreabă-l și-ți va răspunde că niciodată n'a văzut pom de Crăciun. Veți întâlni trudă in lupta cu știința scoasă din cărți străine, trudă in care se mistuie creier și sănătate și un ultim ban dat pe dicționar. Și aici veți găsi cămin înghețat și mâncare caldă doar odată in săptămână. Du-te mai departe, veți găsi orfani de tată, părăsiți de mama care-și câștigă traiul de dimineața in muncă până seara. Veți găsi mizerie nesfârșită, suflete cernite și lanț de durere.

A fost și altădată, de când e lumea doar, cămin fără noroc, vartă rece, orfani de carl și-a uitat Moș Crăciun cu barba albă. Au fost și altă dată suflete de mamă intrisitate, cari și-au pierdut un copil drag și durerea lor a fost mai vie in seara sfântă, in seara bucuriilor. Au fost și văduve și durere și mizerie. Ce este însă tristetea Crăciunului de astăzi care înghite toate durerile veacurilor trecute! Nu este cămin care să nu-și aprindă lumina in memoria celor pierduți, și căți orfani și văduve jelesc pe cel ce nu se mai întoarce. E al doilea an de când colindele noastre sunt cântece de ingropare. Și mulți ani vor trebui să treacă să putem depune haina cernită și să ne mângăiem sufletele.

De ce însă să simtă copiii, nevinovații de ei, că cei mari și cuminți se bat și se omoară. De ce să simtă ei că n'au o creangă de brad și cozonac cu nucel pentru că istoria vorbește! De ce să știe ei că Moș Crăciun e scârbit de întinsul acestui pământ păcătos și nu coboară de când e reșu de sânge?

Dați tot ce puteți acestor suflete curate, cari n'au mai mare bucurie decât așteptarea serii de Crăciun. Dacă întâlniți un copilăș zgriburit de frig cu mânuțele in buzunarul zdrențuit al hainei, întrebați-l mâncat-a in acea zi... Inseninați Crăciunul copiilor săraci. Rupeți un bagatel din plăcerile zilelor pe cari le treceți in odaie caldă, și procurați clipe senine și zimbete de mulțumire acolo unde soartea le-a răpit. Este doar sărbătoarea bucuriei copiilor și a noastră intrucât le putem procura plăcerile momentane.

T. B.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 25 Decembrie 1915.

Crăciunul (stil nou) în spitalele din Arad.

Arad, 25 Decembrie.

Eri s'a sărbătorit oficios in întreaga monarhia Crăciunul soldaților. Au avut pom de Crăciun și răniiții români răspândiți prin toate spitalele aradane, strânsi însă in majoritate in cele trei spitale conduse de Samaritanice române cari dela începutul războiului s'au pus cu tot devotamentul in serviciul carității.

La orele 3 d. a. s'a sărbătorit pomul Crăciunului in spitalul improvizat din apartamentele Fabricii de fier (strada Mikeș Kelemen), spital condus de dna Maria Dr. T. Botiș. Au luat parte și comandantul garnizoanei locale, generalul Resch și președinea „Crucei Roșii” dna Văsarhelyi Janka. S'au cântat cu acest prilej patru piese muzicale, iar preotul rom.-cat. a rostit o cuvântare. Dintre cei 55 de răniți, peste 40 sunt Români, și tuturora li s'au împărțit darurile multe colecționate dela publicul aradan. Pomul de Crăciun a rămas neatins, până pe sărbătorile noastre. — Mai adăugăm că dna Dr. Botiș a pregătit pomul de Crăciun și a aranjat întreaga serbare in spitalul epidemiiilor din loc.

La ora 4 d. a. s'a început sărbătoarea la spitalul dela Seminarul gr.-or. român și dela Alunneului condus de dna Livia Dr. Vuia. Acelaș preot a vorbit și aici. Dintre cei peste 160 răniți câți au fost prezenți 130 sunt Români. Invățătorul Lazar Igrășan a vorbit românește despre a doua „sărbătoare a iubirii”, al doilea Crăciun de campanie, a dat expresiune de mulțumită dnei conducătoare și personalului îngrijitor al spitalului pentru grija ce li s'a purtat răniților și și-a exprimat nădejdea că nu va întârzia să vină timpul păcii roditoare când se va serba o sărbătoare ca aceasta la vetrele liniștite și senine de acasă. Răniților, li s'au împărțit numeroasele cadouri, Români au mai primit între altele cărți

românești, de literatură populară, rugăciuni și cântare românești.

In spitalul „Crucei roșii” din strada Francisc Deák, condus de dna Elvira Dr. Trailescu, s'a deschis sârbătoarea la orele 5 d. a. Preotul rom.-cat. a ținut o cuvântare urmată de câteva puncte de piese muzicale vocale și cântate la pian. Un român și un honved maghiar au mulțumit dnei conducătoare și personalului îngrijitor al spitalului pentru sollicitudinea caldă față de răniți. Numărul răniților români se putea cifra la 50.

Salele în cari a avut loc festivitatea, la toate aceste trei spitale erau împodobite, afară de pomii încărcați, cu altarele pentru preotul romano-catolic, cu alte tablouri și scumpe născări ce se obișnuiesc la astfel de prilejuri. Așa s'a serbat Crăciunul soldătesc, al oficialității, al „Crucei roșii”, în cele trei spitale conduse de Samaritanicele devotate.

Nădăduim că Crăciunul legii noastre o să fie sărbătorit după vechile noastre datini, că vor servi atunci preoții noștri, și li se va vorbi și cânta răniților noștri numeroși în dulcea noastră limbă.

Transportul cadavrelor de pe câmpul de luptă. Se știe că până acuma nu s'au dat favorurile de transport celor cari au adus cadavrele vre-unei rude căzută pe câmpul de război. De aci înainte, la cerere prealabilă se va asemna un favor de 50 procente la cheltuielile de expediție. Cel care însoțește mortul va putea călători pe cl. II-a sau a III-a cu bilet jumătate. Atragem atențiunea celor interesați să ceară din vreme legitimațiile necesare, pentru că în urma transportului favorul nu se va asemna în formă de despăgubire.

Sinuciderea profesorului Em. Grigorovitză. Din București se anunță: Alaltăieri pe la orele 5 și un sfert profesorul Em. Grigorovitză s'a dus la bodega Mircea. A cerut un spritz, l'a beut, — apoi a scos din buzunar un revolver și a tras un glonte. După o agonie de trei sferturi de oră nenorocitul profesor și-a dat sfârșitul în cele mai groaznice chinuri. La orele 6 cadavrul a fost ridicat și transportat la „Institutul Medico-Legal” spre a i se face autopsia.

Pentru moment nu se știe cauza care l'a determinat pe nefericitul Grigorovitză să ia această hotărâre funestă.

La circumscipția respectivă s'a deschis o anchetă.

Sublocotenentul Ștefan Crișan salvează steagul regimentului său. Cetim în rubrica „Ofițerii noștri” redactată de ministerul de război:

„Era după o luptă bogată în pierderi, în care regimentul de infanterie 37, (regimentul Bihorului, compus în majoritate absolută din Români, care își are sediul în timp de pace în Oradea-mare. — N. R.) se găsea în față cu un număr multiplu preponderant al dușmanului, și în sfârșit a trebuit să se retragă. Retragerea s'a făcut pas de pas în lupte neîntrerupte. Terenul era prăpăstios și lipsit de perspectivă. Soldații noștri apărau afară de aceasta și viața camarazilor lor răniți, pe cari îi luară cu ei, ca să nu cadă în mâinile Sârbilor. Dar chiar luarea cu sine a răniților, cari trebuiau sprânziți în mers sau purtați, încetineau retragerea; astfel i s'a dat răgaz dușmanului să se apropie de detașamentele noastre și i-a reușit pe acest teren să pună cursă la Velki Vrh la două companii ale noastre și să-i despartă de regiment în invălmășala ce s'a produs. În mijlocul invălmășelii din jurul acestor două companii era și purtătorul steagului regimentului. Sublocotenentul Ștefan Crișan a văzut că steagul regimentului său e în pericol să cadă în mâinile dușmanului. Adunând câțiva leclori respirați de dușman și-a făcut în grabă două plutoane, cu cari a sărit în ajutorul purtătorului steagului ca să apere steagul. Cu o bravură indescrivibilă s'a aruncat tânărul ofițer — cu cei 100 oameni grupați în jurul lui și cu steagul în mijlocul lor — asupra mulțimei de Sârbi, cari îl înlanțuiau și și-a tăiat un drum printre aceștia. Așa s'a bătut el până a străbătut până la regimentul său. El a readus regimentului steagul și a fost distins pentru această faptă cu crucea militară pentru merite cu decorație de război.

Crăciunul soldaților răniți. Primim următoarele rânduri: Dorind a cerceta și aștan cu tradiționala colindă și cu doritele daruri nu-

meroșii noștri soldați din spitalele Clujului, spre a le mai insenina sufletul la sărbătorile Crăciunului, apelăm la toate inimile generoase, să binevoiască a ne ajutara cu obolul lor frățesc întru realizarea acestui gând creștinesc și românesc. Orice contribuție de bani, cărți ori alte daruri, este primită cu multă mulțumire și se va cvita prin ziare. A se adresa la subscrisa. Pentru „Reuniunea Femeilor S. Maria” din Cluj: Ana Pop de Lemény, prezidentă.

UNDE ESTE MORMÂNTUL CĂPITANULUI SILVIU CUTEAN? Căpitanul erou Silviu Cutean, al regimentului 69 de infanterie, a căzut în lupta dela Zarzece de lângă Lemberg, la 11 Septembrie 1914. Nu știe însă unde îi este mormântul! Rugăm deci pe ofițerii și soldații noștri cari ar avea informațiuni despre locul mormântului să ni le trimită, pentru că rudenile au primit concesiunea să exhumeze pe distinsul nostru mort și să-l poată aduce acasă!

A doua asentare a celor de 43—50 de ani. Din cercuri guvernamentale se dă informația că în unele cercuri din țară, unde e foarte mare numărul asentaților se va ține o a doua asentare pentru a satori pe cei apti de război. L nouile asentări se vor clasifica cei apti pentru serviciu activ și cei neapți pentru serviciile de armată.

Și Aron Cotruș e declarat apt de serviciu militar. O scrisoare din Brașov ce ni-a sosit astăzi după amiază ne anunță că la asentările recente de acolo a fost declarat apt și colegul nostru de ziaristică, Poetul Cotruș, redactor la Gazeta Transilvaniei...

Femeile în serviciul armatei. Ministrul de război a atras atențiunea fabricelor și a întreprinderilor, ca în locul muncitorilor chemați în armată să angajeze femei. A și început aceasta înlocuire a bărbaților de muncă și chiar în fabricile de muniții se angajează tot mai multe femei în munca care și-o pot însuși cu ușurință. Multe păreri sunt pe lângă acceptarea muncii feminine nu numai acasă ci și în dosul frontului, pe teritoarele de etapă. Acolo, sunt reținute sute de mii bărbați în activitate de birou, bucătărie, și supraveghieri diferite, muncă care ar putea fi îndeplinită tot așa de bine de femei, eliberând în chipul acesta multă forță de bărbat care să poată lupta pe front.

Sarah Bernhardt în agonie? Ziarul englez „Daily Telegraph” din Londra află din Paris, că marea tragediană franceză Sarah Bernhardt, în vârstă de 72 ani, care a pierdut anul trecut un picior, — se află în agonie.

Sosi-vor banii de fer? Am amintit și noi, că visteria statului va pune în circulație bani de fier de 10 și 20 fileri. Dupăcum suntem informați acești bani se vor pune în circulație la termenul dintre 5 și 10 Ianuarie. Se crede că noii bani vor delătura toate dificultățile produse în timpul din urmă cu schimbul monedelor.

Afacerea trenurilor orientale. În Viena s'a ținut ieri mare conferență în afacerea trenurilor orientale. La conferență a luat parte și ministru de finanțe al Bulgariei Tonceev și au fost viu preocupate de chestia despăgubirilor necesare pe teritoriile bulgare ocupate în timpul recent. Proximele consfătuiri se vor continua la Sofia. Se afirmă o perfectă înțelegere a tuturor afacerilor desbătute până acuma.

Inscrierile la universitate. Inscrierile dela universitatea din Budapesta pentru jumătatea a doua a anului 1915—1916 se vor începe la 7 Ianuarie 1916 și vor ține până la 18 Ianuarie inclusive.

Câni de război ai Ententei. Din Berna se anunță să prin gara dela Troyes au trecut trei trenuri cari transportau câni pe câmpul de luptă. În fiecare tren erau 435 câni, aproape toți de rasă de lupi pe cari Franța i-a primit cadou dela Canada. Câni vor fi întrebuințați în munți pentru transportul alimentației.

x Pieptare (sweter) din păr de cămilă, pantaloni, velințe, tricote, tricote de mătăsă și de hârtie, ciorapi de păr, mănuși și tot felul de obiecte pentru iarnă, pardesiuri de gumă, pălării elegante, cravate, albituri etc., în asorti-

ment bogat, cu prețuri foarte ieftine în prăvălia de modă pentru bărbați „Chic”, Arad, bulevardul Andrassy Nr. 16.

Ultima oră.

O TERIBILĂ EXPLOZIE ÎN CONSTANTINOPOLE.

Constantinopol. — La Hasköi, la Cornul de aur din capitala Turciei s'a produs o groaznică explozie la depozitul de material explosibil. O anumită cantitate de dinamită, care s'a stricat fiindcă a căzut în apă — a explodat fără veste. Au fost omorâți cinci soldați și 10 civili dintr'o casă învecinată. Alte câteva persoane au fost ușor rănite. În urma exploziei s'a iscat un incendiu care a distrus o clădire.

APLANAREA INCIDENTULUI BULGAROGREC.

Sofia. — Relativ la incidentul bulgaro-grec ce a avut loc în regiunea grecească Pogradec, Agenția telegrafică bulgară publică următorul comunicat oficial:

În regiunea grecească Pogradec s'au retras trupe sârbești cari au fost bătute de Bulgari la Struga. De acolo au pornit noi bande sârbești spre frontul bulgar. Contra acestor bande a fost trimis un detașament bulgar, pentru a asigura aripa stângă bulgară care se afla pe teritoriul albanez. Când detașamentul bulgar s'a apropiat de localitatea greacă Pogradec — a fost primit cu focuri de pușcă. În credință, că Bulgarii au de a face cu Sârbi — ei au răspuns la acest foc. Indată însă ce au zărit că au în fața lor trupe regulate grecești — lupta a fost întreruptă. S'au înregistrat câteva pierderi de ambele părți. Bulgarii au un ofițer și 2 soldați răniți, iar Grecii 1 soldat mort și 1 ofițer rănit. Apoi Bulgarii au făcut prizonieri 30 soldați greci cu căpitanul lor.

La 19 Decembrie, autoritățile bulgare au retrimis comandamentului grec toți acești soldați și ofițer. După lămuriri reciproce, incidentul austro-greco-bulgar s'a aplanat printr'un schimb de note între Sofia și Atena.

PREOT ALSACIAN CONDAMNAT LA 6 ANI TEMNIȚĂ.

Berlin. — Curtea marțială din Mülhausen (Alsacia) a condamnat pe Teofile Seiller, preot în Luffendorf, la 6 ani temniță pe motiv de agitație contra Germanilor. Se pune, că Seiller ar fi făcut declarația că Germanii au jefuit Belgia și dacă ei vor să mențină și pe mai departe Alsacia Lorena, în cazul acesta toți oamenii cinstiți se vor stabili în Elveția.

SPIRT ROMÂNESC PENTRU TURCIA.

București. — Aflu, că guvernul român a aprobat un export de spirit pentru Turcia dela o fabrică din Craiova.

Spirtul va fi exportat prin Bazargic, via Oboriște.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Mulțumită publică.

Mulțumim din toată inima, în primul loc P. P. SS. Părinți episcopi dela Arad și Caransebeș, precum și tuturor aceluia cari, din incidentul pierderii prea scumpului nostru Viorel, au participat la durerea noastră și ni-au întins câte-un picur de mângâiere, prin condolare, prin cununi și buchețele, ori asistând la îngroparea celui-ce a fost bucuria și nădejdea noastră.

Arad, 12/25 Dec. 1915.

Dr. Gh. Ciuhandu și familia.

De vânzare.

Silvoriu prefript 3 litre cu demi-
jon Cor. 1250.

Rachiu de prune 20% Cor. 130.
Hectolitru.

Nuci 10 kg. prin postă Cor. 16.
Se capătă cu rambursă dela

»PRUNA«

societate pe acții industrială și
comercială. Marosillye.

(Pr 2560-5)

ANUNȚ.

Doi învățăcei de prăvălie
se primesc momentan la firma

Const. Ch. Bolog
Câmpeni — Topánfalva
(com. Turda-Arieș)

(Bo 2565-3)

In farmacia

subscrisului sunt vacante următoarele posturi.

1. Postul de asistent diplomat sau
nediplomat cu salar lunar 350 Cor. respective
250 Cor. și locuință.

2. Postul de practicant cu salar lunar
până la 150 Coroane și locuință.

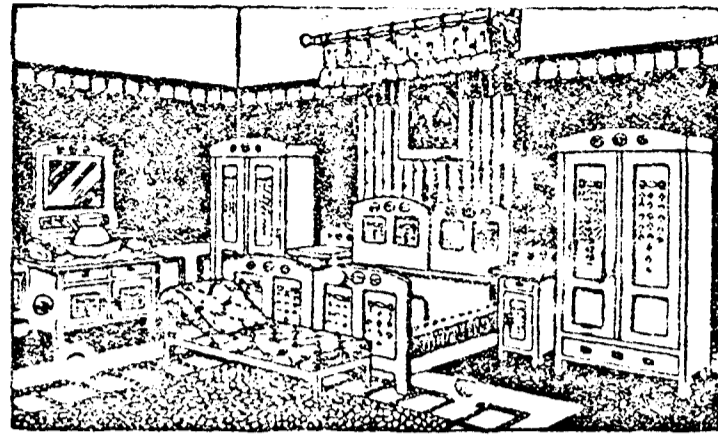
DIONISIU NEGRU:
farmacist.

Resi abánya.

N e 2568-3)

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VARȘET, strada Kudritzker numărul 44-46.

Cea mai renumita

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte modeste.

Mare depozit de pianе excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 113)

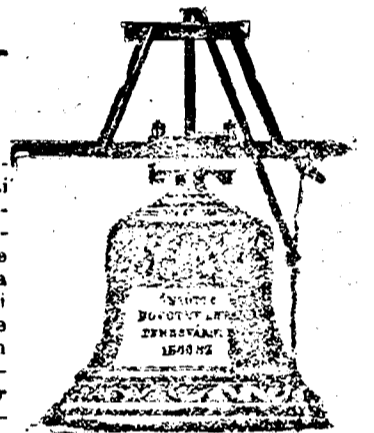
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1890.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara- Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai
mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușu-
rință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scuti-
te de c-oapare. — Sunt recomandate ca d-osebire CLOPOTELE GĂURITE, de
dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea
superioară — ca violina — cu găuri e. ligara S și au un ton mai intens mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de
sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un
clopot de 4:1 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre fa-
cerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor
vechi cu adju-tarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

Radó Gyula

magazin de modă p. femei, Arad.

Mare târg ocazional de Crăciun

Paltoane pentru femei.
Paltonașe moderne.
Paltoane de plisea și
Caracul. — Paltonașe
persiane și sealskin.

Costumuri.

Paltoane pentru fete.
Bunzi.
Garnituri de blănuri.
Talii. — Halaturi.

Prețuri fixe scăzute!

Telefon 238.

Telefon 238.